

UEBERSICHT DER STELLEN

IN DENEN VON DER HANDSCHRIFTLICHEN UEBERLIEFERUNG ABGEWICHEN IST.

Die in den Text aufgenommene Lesart ist mit Angabe des Urhebers vorangestellt; wenn sie schon längst allgemein geltend war, ist *vg.* hinzugefügt. Veränderungen in Orthographie und Interpunction sind nicht angegeben, ebenso wenn die besten Hdss. unter einander abweichen.

LIB. I.

§. 1. *dicendum vg.*, *discendum*. | 3. *illis se fere Heine*, *illis fere*, *Andre illos f. oder se illis f.* | *elaboraret vg.*, *laboraret*. | 7. [a] *ratione Orelli*. | 8. [atque — reddi possit] *Unger*. | *καθ'ἑξος fehlt in den Hdss.* | 11. item *Manutius*, autem. | *praegressus Stuerenburg nach Bern. c.*, *progressus*. | 13. [praecipienti] *Sauppe*. | 14. [sapientiae] *Gernhard*. | 17. item *Pearcius*, autem. | 18. *ducimus vg.*, *dicimus*. | 19. *cognitionis vg.*, *cogitationis*. | 21. [e quo] *Goerenz de fin. p. 367*. | 28. nam alterum assequuntur *I. M. Heusinger*, nam alterum iusticiae genus ass. | *putat vg.*, *putant*. | 29. *nec Bern. a*, *ne andre Hdss.* | 31. *depositum vg.*, *depositum etiamne furioso*. | 36. [Popilius imperator — cum hoste punare] *Könighoff crit, et exeg. alt. Trier. 1844 p. 22 ff.* | 37. *effecit vg.*, *efficit*. | 38. *virtutei Vahlen Enn. fragm. p. 33*, *virtute*. | *libertati me Lachmann zu Lucr. VI, 456*, *me libertati*. | 40. [secundo autem — approbavit] *fehlt in den besten Hdss.* | 41. *dictum est vg.*, *dictum*. | 49. [e quibus ipsis] *Facciolati*. | 51. *luceat vg.*, *luet*. | 54. *et caritate Gronov*, *caritate*. | 55. [tamen] *Unger*. | 63. *et magnanimos vg.*, *magnam*. | 64. *excellit vg.*, *excellent*. | 66. *persuasum est Madvig de fin. p. 448*, *pers. sit*. | 69. [animi] *Beier*. | *removerunt — perfugerunt vg.*, *removerint — perfugerint*. | 72. *nihilo minus vg.*, *nihil minus*. | 73. *maiorque Beier*, *maioraque*. | 75. *ab se vg.*, *se*. | 76. *dilatatum vg.*, *fehlt in den besten Hdss.* | *disciplinae vg.*, *disciplina*. | 81. *aliquanto vg.*, *aliquando*. | 82. *calida vg.*, *callida*. | *cogitatis vg.*, *cogitationis*. | 84. *Lacedaem. vg.*, *de Lacedaem.* | *noenum Lachmann z. Lucr. III, 198*, *non enim*. | 92. *vere † hominum amice Heine nach den Hdss.*, *vitae hominum amice vg.* | 93. *dicitur vg.*, *dicitur decorum*. | 97. *tum vg.*, *ut tum*. | 101. *fugiendumve vg.*, *fugiendumque*. | 104. *ut sit remissio animo Unger*, *ut si remissio animo*. | ... *homine Heine*, *homine*. | 109. *Q. Mucio † Mancian Heine*, *Q. Mucio Mancian*. | [ne Xenocratem — philosophorum] *Heumann*. |

110. studia nostra *Ernesti*, studia. | 111. natus *Heusinger*, notus. | 112. alius in eadem causa non debeat *fehlt in den besten Hdss. zum Theil oder ganz.* | 113. et iucundum *fehlt in den besten Hdss., ebenso snum am Ende des §.* | 115. nobilitas *Unger*, nobilitatem. | divitiae *vg.*, divitias. | 118. Herculem Prodicus dicit *Manutius*, Herculem Prodigum d. | 119. cura maior *Lange*, rei cura m. | 121. possit *Heusinger nach Bern. a.*, possint. | impium *jüngere Hdss.*, vitium. | 122. volent *Bern. c.*, nolint. | 125. anquirere *vg.*, inquirere. | 126. ac foedum *Klotz*, ac formam. | 128. re turpia *vg.*, turpia. | ducamus *Bern. c.*, dicamus. | teneant *vg.*, teneat. | 130. quae *vg.*, que. | ingressu *vg.*, gressu. | 132. quamquam *vg.*, quoniam. | 139. etiam et *vg.*, etiam. | cuiusque modi *Bern. c.*, cuiusque. | heu quam *vg.*, et quam | 140. imitati sunt *vg.*, imitati. | 141. moderata *Bern. c.*, moderanda. | 145. videntum *vg.*, vivendum. | 146. animadversores *Lambin*, animadversoresque. | illis *vg.*, illos. | 149. sicut *vg.*, *fehlt in den besten Hdss.* | 151. nihil homine libero *Pearcius*, nihil homine nihil libero. | 152. hae *vg.*, haec. | 153. omnia *Lambin*, quamvis omnia. | 155. caritatem *Bern. c.*, utilitatem. | 157. communitate *vg.*, comitate. | 158. initam *vg.*, istam. | 160. sequitur *vg.*, sequetur.

LIB. II.

§. 1. tum ex util. — utile *fehlt in den besten Hdss.* | 4. molestias *fehlt in den besten Hdss.* | tempori *Bern. c.*, temporis. | 10. [tria] *Heine*. | [quidquid enim — utile] *Unger*. | 13. subveniri *vg.*, subvenire. | 14. inanimae *vg.*, inanima. | 22. et benef. *Heine*, aut benef. | promissisque *Bern. c.*, promissionisque. | 23. paretque cum maxime *Bern. c.*, apparetque cuius maxime. | valet *Bern. c.*, valet. | 25. thraeciis *vg.*, thraeciis. | destructo *vg.*, districto | 30. aequae utrisque *Madvig*, eaque utrisque est. | 32. autem *fehlt in mehreren Hdss.* *Sauppe will daher schreiben* secundo autem loco, etiamsi res forte non suppetit, vehementer animor multitudinis commoveatur. | 36. maleficos *Wytttenbach*, maledicos. | 37. obiecta *Heine*, obiecta est. | 38. benevolentia *vg.*, benevolentiam. | 41. initio *vg.*, in otio. | infimis *vg.*, infirmis. | retinebat *Bern. c.*, pertinebat. | 43. gloriam *Lambin*, iustitiae gloriam. | 45. [alteri] *Graevius*. | 48. deleniant *Gruter*, sermone deleniant. | excitat *Lange*, excitat ad gloriam. | 49. et apud populum *hat allein Bern. c.* | 50. ut ii quos ante dixi aut ulciscendi *fehlt in den Hdss. ausser Bern. c.* | in *Albutio Orelli*, pro in *Albutio (oder p. malbutio)*. | M' Aquilio *vg.*, Manilio. | 51. modo ne nefarium *Bern. c. Nonius*, et nefarium. | 53. putent — praebitorem *fehlt in der Bamberger Hdss.*, bene — praebitorem *fehlt auch in den Berner Hdss. ausser Bern. c.*, wo statt putent steht sperent fore. | 56. Aristo Ceus *Beier*, Aristoteles. | sit *vg.*, *fehlt in den Hdss.* | 63. longe *fehlt in den besten Hdss.* | 64. [Athenis] *Heine*. | 76. abstinentiae *Bern. c.*, sapientiae. | potitus *Heusinger*, potitus est. | 79. accepit *Bern. c.*, accipit. | 80. ac *vg.*, at. | 84. cum ipsius intererat *hat nur Bern. c.* | 85. belli *vg.*, bellis. | 86. [praetermittendis voluptatibus] *Heine*. | 87. sed toto — disputatum est *setzt Unger hierher, während es in den Hdss. am Schluss des Buches vor reliqua deinceps perseq. steht.* | vellem *fehlt in den meisten Hdss.*

LIB. III.

§. 2. e coetu *Bern. c.*, coetu. | 4. a solitudine *vg.*, solitudine. | 5. uberior *vg.*, verior. | 6. ut *vg.*, ut ne. | 15. qui quidem *Manutius*, qui idem. | 19.

et utilitas honestam *Unger*, die *Worte fehlen in den Hdss.* | 20. et hon. — et utile *Lambin*, et hon. — aut utile. | 28. iniustitia *Beier fragm. orat. p.* 170. | iustitia. | 32. humanitatis corpore *Muretus*, humanitate corporis. | 35. re utilitas *Bern. c.*, re utili. | 36. quas *vg.*, quam. | 39. nequaquam *Manutius*, quamquam. | 48. atqui *Victorius*, atque. | 54. materiatae sint *vg.*, sint *fehlt in den Hdss.* | 57. Rhodios *Bern. c.*, Rhodius. | 58. percrebuisset *vg.*, percrebuisset. | 63. quaereretur *vg.*, quaererem. | huic *vg.*, huius. | 64. certe istum *Lambin*, recte iustum. | 67. serviebant *vg.*, sergio serviebant. | 74. [nomen illorum] *Victorius*. | propulsat *Heusinger*, propulsat a suis. | 78. convertere *vg.*, convertere. | 80. praetorum *vg.*, praetorium. | 81. [species] *Krarup. spec. I. p. 6.* | aut hunc *vg.*, atque hunc. | 82. et quam inutile *Victorius*, *fehlt in den meisten Hdss.* | 83. re unum *vg.*, unum. | 84. benevoli *Bern. c.*, boni sunt. | 88. quod illa *vg.*, quo illa | non utilem esse diceret, esse aequam f. *Heine*, utilem esse diceret, non esse aeq. f. | 89. quam *Heusinger*, quam si. | sibine uterque *Manutius*, sibi neuter. | 91. vinum *vg.*, venenum. | haec *vg.*, hae. | controversa iura *vg.*, controversiae iura. | 92. iterum *Orelli*, item. | 98. assimilare *Bern. c.*, assimilavit. | sacratae *vg.*, sacrata. | 100. nam *vg.*, num. | 102. habebat *vg.*, habebit. | 105. habet *vg.*, habeat. | 109. T. *vg.*, Ti. | Numicius Q. Maelius *vg.*, Minucius Q. *Emilius*. | 113. adstringit *Bern. c.*, dstringit. | 116. viris *vg.*, veris. | 117. sicuti dicit *Heusinger*, sicut id dicit. | 118. detractioe finire *Gruter*, detractioem fieri. | 119. [et in alorum] *Muret*. | 120. videtur *Bern. c.*, videretur.

Druck von Carl Schultze in Berlin,
Neue Friedrichsstr. 47.

Theocriti idyllia diebus Lunae et Martis 10-11

Virgilio Bucolica. Lunae et Martis 11-12

Translatio Ciceronis in graecum sermonem
Martis et veneris 11-12

De celebratis Poetis germanicis lyricis
temporis recentissimi diebus Lunae et Martis
ab h. 11-12 Doct. W. Gärtner

De operibus orationibus Henrici Heine
die veneris ab h. 11-12 Prof. eodem.

De literaturae germanicae criticae operibus dramatis
auctoris Shakespeare, Rex Leari quibus
die Sabba ab h. 11-12 Prof. eodem.

Exercitationes practicae elyptogomiae
Martis ab h. 11-12

Grammatica. 3-11. May. ab h. Prof.

Stylus hungaricus habitus peculiari respectu
aestheticae, die Lunae ab h. 10-12. Prof.
eodem